

Introduktion

Da Mørket den 9. April 1940 sænkede sig over Danmark, visnede en Mængde af de Virksomheder, der kun kan trives i Lyset. Der var ogsaa Blade, der visnede, først af alle *Jødisk Familieblad*, idet Trossamfundets Ledelse skønnede, at det i det lange Løb vilde blive for vanskelig Opgave, regelmæssigt at skrive en Avis med det særlige Formaal for Øje at skjule, hvad man egentlig tænkte.

I Dag vil det kendes, at *Jødisk Familieblad* kun har været skindød. Meget hurtigt efter Menighedens Rekonstruktion i Sommeren 1945 meldte Behovet sig for et jødisk Organ. Man savnede et Meddelelsesmiddel af intern Art og et Oplysningsmiddel af almen Art. Det Blad, der i Dag overrækkes Læserne, og som er blevet til efter ihærdigt Arbejde først af en Initiativ- og senere af en Redaktionskomite, er paa Sæt og Vis det gamle *Jødisk Familieblad*, opstanden til nyt Liv. Men det er dog ogsaa noget andet. Til at begynde med har Bladet skiftet Navn. Det gamle Navn er blevet vraget af hensigtsmæssige Grunde, men absolut ikke for derigennem at give Udtryk for en Kritik af salig Familiebladet, som i Virkeligheden var et udmærket Organ, og som inden for det muliges Rammer holdt Læserne orienteret om alle Begivenheder af Betydning, være sig inden for Murene, være sig udenfor. Hvad de ydre Ting angaar, vil man notere sig, at det er planlagt at udsende det nye Tidsskrift 2 Gange om Maanedene, nærmere betegnet hver 5. og 20. i Maanedene. Disse Terminer vil blive strengt overholdt, skal overholdes, fordi Bladet skal tjene som Publikations-Organ for saa at sige alle de Foreninger og Selskaber i Menigheden, der regelmæssigt afholder Møder og Foredrag, og som, naar de iøvrigt giver Afkald paa andre Former for Publicering, maa kunne regne aldeles sikkert med, at Meddelelserne om deres Arrangementer kommer deres Medlemmer rettidigt i Hænde.

Heller ikke Redaktørskiftet er Udtryk for en Kritik. Hvis Direktør Max Goldschmidt havde ønsket at fortsætte dér, hvor han slap, vilde hans Navn have været knyttet ogsaa til dette Blad. Og det er kun rimeligt at benytte denne Lejlighed til at fremhæve de store Fortjenester, Max Goldschmidt har indlagt sig af dansk-jødisk Presse. Med overordentlig Ihærdighed holdt han *Jødisk Familieblad* gaaende ind i dets 14. Aargang, og selv om han relativt sjældent førte *Pennen*, var det dog ham, der førte *Roret*, og han gjorde det støt og sikkert.

Hvad nu det nye Blads Indhold og Tendens angaar, kan det være anbragt først at sige det negative. De, der regner med et Organ i Smag med de svenske jødiske Blade, være sig »Tidsskriftet« eller »Krönikan«, vil i nogen Grad blive skuffet — for saa vidt ikke med Urette, som de nævnte Blade i Kraft af deres Abonnementsindtægter har ret betydelige Midler til Disposition, hvilket jo ikke gælder i vort Tilfælde. Væsentligere er det dog, at Svenskerne har en Mængde Penge til deres Raadighed, medens vi her paa Bjerget er henvist til en yderst snæver Kreds af skrivevillige Medborgere. Ikke desto mindre vil det mest mulige blive gjort for at gøre alle dem til vore Medarbejdere, der har Viden og Vilje til at være det. Det er vort Haab, at det ikke blot skal lykkes at føre Bladet gennem den første Tids Vanskeligheder, men at det ogsaa, naar eksempelvis en Aargang maatte være afsluttet, skal kunne siges, at et Overblik over en saadan Aargang indgyder Agtelse for den Viden og for det aandelige Materiale, der ad denne Vej er blevet givet Menigheden i Hænde. Saaledes som vort Blad kan paaregne at finde mange Læsere blandt vore kristne Medborgere, vil Redaktionen iøvrigt ogsaa med Glæde give Plads i Bladets Spalter for kristne Medarbejdere, der har væsentlige Ting at sige os.

Det afgørende Kriterium for Stoffet i dette Blad vil imidlertid være dette: Hvad er *jødisk* set betydningsfuldt! Dette er visselig ikke nogen snæver Ramme. I den rummes baade det hjemlige og det fremmede, baade det nære og

det fjerne, baade det aktuelle og det evige. »Intet menneskeligt er os fremmed« — saaledes føler Jøder det. Men alligevel er det en Ramme. Det Stof, der her skal meddeles, skal fremkomme her, netop fordi det *her har sin naturlige Plads*. Det skal være *positivt jødisk*. Det kan være refererende, belærende, kritisk, men jødisk skal det være i Aand og Sandhed. Uendeligt rige Kilder flyder her for os. *Jødisk Religion, jødisk Historie, jødisk Nutid og Fremtid, hjemlige Anliggender, den »jødiske Verden«*, det jødiske Palæstina, alt dette og meget mere venter paa at blive skildret. Hertil kommer en Opgave, som i ganske særlig Grad vil være stillet dette Blad: at tage Kampen op mod Antisemitismen, naar og hvor den maatte dukke op. Vor tristeste Oplevelse i de Aar, da Nazisterne herskede i Tyskland og beherskede den Opinion, der kunde komme til Udtryk ogsaa i andre Lande, var vel nok den, at vi maatte tie, naar vi offentligt blev skændede. Det er forbi med det nu. I Dag giver vi Svar paa Tiltale! Og allermest søger vi at erstatte de løgnagtige Paastande, der fremsættes om Jøder og Jødedom, med sandfærdige Oplysninger. I hvilket Omfang Sandheden vil kunne bane sig Vej til Sindene, ved vi ikke, men Forsøget skal i hvert Fald blive gjort paa at hjælpe Sandheden frem. Med Rette tør vi om denne Opgave, varierende et gammelt kendt Ord, sige: »Hvis vi ikke gør det, hvem saa?«

Med disse Ord være da *Jødisk Samfund* anbefalet til Læsernes Interesse og Velvilje. Det er os bekendt, at vort Trossamfund i mere end een Henseende er broget sammensat, at der snart sagt findes lige saa mange Opfatterser, som der er Mennesker, at ortodokse og liberale, Zionister, Pro-Palæstinensere, Antizionister og mange andre »ister« hver for sig har deres uforbederlige Mening om Tingene. Det vil altsaa ikke kunne undgaas, at hver eneste Opfattelse, der kommer til Udtryk i dette Blad, saaledes som den vinder Bifald hos nogle, vil ægge til Modsigelse hos andre. Det kommer vi til at se stort paa. Vort Ønske er, at det

Fortsættes Side 5

maatte være dette Blad givet at virke vejledende og belærende, samlende og udlignende, saa at det skønnes, at dette Blad har sin Mission som Budbringer og Herold. Men allerinderligst er det vort Ønske, at der aldrig mere skal oprinde en 9. April, der knuger og dræber, men at det Lys, der imidlertid er gaaet op over Danmarks Himmel, maa komme os og hele vort Samfund til Gode. M. M.

Et Led i Genopbygningsarbejdet

Af Oerrabbiner, Dr. phil. M. Friediger

I Aaret 70 besejrede den romerske Feltherre, Titus, Jøderne. Til Minde herom blev der i Rom rejst en Triumfbue med følgende Indskrift: »Senatet og det romerske Folk rejste dette Mindesmærke til Ære for Titus, fordi han tilintetgjorde Jøderne, hvilket hidtil ikke var lykkedes nogen anden Konge eller Feltherre.«

Denne Triumf var forhastet. Medens den sidste Kamp endnu stod paa, medens Jøderne forsvarede deres Liv og Eksistens med en beundringsværdig Heroisme, fik den jødisk Lærde, Rabbi Jochanan ben Sakkai, Foretræde for den romerske Feltherre, Flavius Vespasian, og bad om Tilladelse til at oprette en Skole i Jabne. Vespasian var aldeles overbevist om, at Jøderne ligger i deres sidste Krampe-træknings — hvorfor skulde han ikke opfylde en Døendes sidste, harmløse Ønske?

Men R. Jochanan vidste, hvad han bad om. Jøderne var i Besiddelse af en Kraft, som ingen Vaabenmagt kunde tilintetgøre: den jødiske Aand. Det er denne Aand, der nu skulde være deres Redningsanker.

Og det blev den gennem alle Tider.

Uafhængig af det Martyrium, der prægede *det jødiske Samfunds* Liv gennem 1800 Aar, arbejdede Jøderne ufortrødent paa deres Livsopgave, at skabe sunde Forhold indenfor deres egen Kreds, — i *det jødiske Samfund*. Der maatte gøres alt, for at Trofastheden mod deres historiske Fortid og de nedarvede Traditioner skulde slaa saa dybe Rødder i *det jødiske Samfund*, at intet

Forhold har formet sig, lykkedes det Jøderne i de forskellige Perioder af deres Lidelseshistorie altid at skabe et Centrum, hvor den jødiske Aand har faaet nyt Næringsstof og nye Kræfter. Derved har *det jødiske Samfund* faaet nyt Liv og nye Udviklingsmuligheder.

Der forestaar vort jødiske Samfund en Periode af allerstørste Betydning. Et Genopbygningsarbejde maa sætte ind, og vort *Samfunds* fremtidige Eksistens afhænger af, om og hvorledes dette Arbejde udføres.

Alle vort *jødiske Samfunds* Medlemmer maa drages ind i dette Genopbygningsarbejde. Ingen maa staa udenfor. Dertil har vi Brug for et Baand, der synligt knytter os sammen til et *jødisk Samfund*.

Vi har Brug for et aandeligt Centrum, hvor alle kan komme til Orde, hvem Genopbygningen af *det jødiske Samfund* er en ærlig Hjertesag.

Vi maa kunne udveksle Mening, sprede Kundskab om Jødedommen, som maa trænge ind i alle jødiske Hjem.

»Jødisk Samfund« maa blive til et saadant Baand og aandeligt Centrum i vor Menighed. Vort nye Blad har en stor og ansvarsfuld Opgave: vi haaber, det vil kunne løse den til Gavn og Velsignelse for det store Genopbygningsarbejde.

Vi hilser Bladet med Glæde og tilraaber det et hjerteligt: Schalom!

PURIM

Om faa Uger skal vi for første Gang siden Tyskernes Kapitulation fejre den klassiske, jødiske V-Dag, *Purim*. Jøderne, der i Aartusindernes Løb ikke saa sjældent har været en Næselængde forud for deres Samtid, for saa til Gengæld nok saa ofte at være bagud med Tingene, er i Øjeblikket distanceret. Vi har endnu ikke den Fred, som saa mange andre allerede er i Besiddelse af. Vi har endnu hundrede Tusinder, der lever under uværdige og fornedrende Forhold, vi har endnu store Grupper, der er omgivet af fjendtligt sindede Mennesker, vi har Uroen og Usikkerheden om Palæstina.

Alligevel vil *Purim* i Aar blive fejret med et Befrielsens Suk. Vor Tids Haman, alle Tiders største Haman, er faldet paa sine Gæmminger. Det er en Smagssag,

ne sige om Hitler, at han var en Haman, eller om man ikke langt snarere vil maatte mene, at Haman var en Hitler. Vi skal ikke fortabe os i den Slags fine Sondringer. De klassiske Skikkelser, ogsaa Forbryderne, der *første Gang* har lagt Navn til en Bevægelse, er jo blevet ordsprogsagtige og udødelige, saa Haman faar jo nok en Chance endda. Det væsentlige er, at Menneske-Djævelen ikke mere kan gøre sin onde Gerning, at en Del af hans aandelige Børn er gaaet i Grøften med ham, og at Galgen venter paa Resten. Opgøret i Nürnberg vilde have været nok saa effektivt, hvis Trekloveret Hitler—Goebbels—Himmler endnu havde været blandt de levende. Men ogsaa det faar være. For de hævnlystne er der i Nürnberg nok at skue, og for dem, der søger Retfærdighed, vil, næst en retfærdig Dom, det væsentligste ved denne Proces vel være, at Verden for én Gangs Skyld faar det autentiske, dokumentariske Materiale i Hænde, der belyser menneskelig Lidelse, og viser, at Jøderne altid er i forreste Række, naar det gælder Offer, Smerte og Hjem søgelse.

Purim er et af de jødiske Begreber, Hitler kendte. I sin profetiske Visdom forkyndte han for nogle Aar siden i en af sine Rigsdagstaler, at hvis Jøderne troede, at de efter deres Oplevelser i disse Aar nogensinde skulde faa Lejlighed til at fejre en ny Purim, saa tog de grundigt fejl. »Dafür garantiere ich«!! Naa, Hitler har vist sig at være en af de smaa, en af de allerminste Profeter. Jøderne fejrer atter engang Purim, og de gør det, endnu med Bekymring i Sindet, endnu bøjede af den Storm, der er gaaet hen over dem, men dog ogsaa med urokkelig Tillid til deres Fremtid og med oprigtig Tro paa, at der findes Lægedom for de Saar, der er blevet tilføjet dem.

Den gamle *Purim* er uforgængelig! Men det tilkommer sikkert ogsaa vor jødiske Generation at gennemføre Anordningen af en *ny Purim*. Hvilken Dag, der skal vælges, vil nok blive Genstand for Diskussion, men man vil kunne enes om en saadan Anordning. Blandt alle jødiske Fester vil denne nye blive den glædeste og den stolteste. Den Smerte, der har været forbundet med disse Aars Begivenheder, vil, som al Smerte, forgaa, men *Purim*, den gamle og den nye, vil bestaa.

M. M.